

דְּהָבִי אָמַר ר' עֲקִיבָא, יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲמָדוֹ עַל הַר סִינִי, מְקַבְּלִין עָלֶיהָ שָׁכָר. גּוֹיִם שֶׁלֹּא עֲמָדוֹ עַל הַר סִינִי, אֵין מְקַבְּלִין עָלֶיהָ שָׁכָר. וְאַתָּה אֲמַרְתָּ, נִכְרִי וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הֲרִי הוּא כִּכְהֵן גָּדוֹל.

אָמַר לִיה, כִּכְהֵן גָּדוֹל עִם הָאָרֶץ תִּנְיָנָא וְדָאִי. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר יוֹדָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מֵאִי דְכָתִיב, (משלי ג טו) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצֶיהָ לֹא יִשְׁוּוּ בָּהּ. אֶפִּילוֹ מִמְּזֹר תִּלְמִיד חֲכָם, עֲדִיף מִכְּהֵן גָּדוֹל עִם הָאָרֶץ הַמְּשַׁמֵּשׁ לִפְנֵי וְלַפָּנִים. הוֹאִיל וְאִינוּ קוֹרָא בַּתּוֹרָה, אֵין עֲבוּדְתוֹ עֲבוּדָה, וְאִינוּ מְקַבְּלִין עָלֶיהָ שָׁכָר, וְעָלִיו כְּתִיב, (שם יט ב) גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב. כִּהֵן גָּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ עֵיקַר שְׁל עֲבוּדָה, אֵין עֲבוּדְתוֹ עֲבוּדָה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹדָא, מִנִּיין שֶׁכֵּהֵן גָּדוֹל צָרִיף לְהִיּוֹת תִּלְמִיד חֲכָם. דְּכָתִיב, (מלאכי ב י) כִּי שִׁפְתֵי כִהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאִם הוּא עִם הָאָרֶץ, אֵין מְקַבְּלִין עָלֶיהָ שָׁכָר. כִּהֵן גּוֹי הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הוֹאִיל וְהוּא גּוֹי, אֵין עֹסְקוֹ בַּתּוֹרָה עֹסֵק, וְאִינוּ מְקַבְּלִין שָׁכָר.

פִּתְחָ וְאָמַר (ויקרא ו ב) צוֹ אֶת אֹהֶרֶן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר. אֹהֶרֶן וּבָנָיו מִצִּוּוֹת, וְשֹׁאֵר כֹּהֲנִים אֵינֶם מִצִּוּוֹת.

אֲלֵא, כָּל כֵּהֵן שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ עֵיקַר הָעֲבוּדָה, כֹּאֲהֶרֶן וּבָנָיו, אֵינוּ מִצִּוּוֹת. וְאִם עוֹבֵד, אֵין עֲבוּדְתוֹ עֲבוּדָה. דִּהָא בְּמֵאִי מְכֻיִן, כִּיּוֹן שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ עֵיקַר הָעֲבוּדָה כֹּאֲהֶרֶן וּבָנָיו.

וְהָבִי אָמַר רַבִּי חֲזִיא אָמַר ר' יִצְחָק, כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים מְעַכְבִּין אֶת הַקֶּרְבֵּן. עֵיקְרָא דְקֶרְבֵּן כִּהֵן, דְּאֶצְטְרִיף לְכוּנָא שְׂמָא קַדִּישָׁא, וְלִסְדְּרָא דְרִגְיִן עִילָאִין, וְלִיַּחְדָּא כִּלָּא

שָׁכָר אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲמָדוֹ עַל הַר סִינִי, מְקַבְּלִים עָלֶיהָ שָׁכָר. נִכְרִים שֶׁלֹּא עֲמָדוֹ עַל הַר סִינִי, אֵין מְקַבְּלִים עָלֶיהָ שָׁכָר. וְאַתָּה אֲמַרְתָּ, נִכְרִי וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הֲרִי הוּא כִּכְהֵן גָּדוֹל?!

אָמַר לוֹ, כִּמּוֹ כִּהֵן גָּדוֹל עִם הָאָרֶץ שְׂנִינּוּ וְדָאִי. שְׂאָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר יוֹדָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מֵה שֶׁכְּתוּב (משלי ג טו) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצֶיהָ לֹא יִשְׁוּוּ בָּהּ - אֶפִּילוֹ מִמְּזֹר תִּלְמִיד חֲכָם עֲדִיף מִכְּהֵן גָּדוֹל עִם הָאָרֶץ הַמְּשַׁמֵּשׁ לִפְנֵי וְלַפָּנִים. וְהוֹאִיל וְאִינוּ קוֹרָא בַּתּוֹרָה, אֵין עֲבוּדְתוֹ עֲבוּדָה, וְאִינוּ מְקַבְּלִין עָלֶיהָ שָׁכָר, וְעָלִיו כְּתוּב (שם יט ב) גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב. כִּהֵן גָּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ עֵיקַר שְׁל עֲבוּדָה, אֵין עֲבוּדְתוֹ עֲבוּדָה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹדָא, מִנִּיין שֶׁכֵּהֵן גָּדוֹל צָרִיף לְהִיּוֹת תִּלְמִיד חֲכָם? שֶׁכְּתוּב (מלאכי ב ב) כִּי שִׁפְתֵי כִהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאִם הוּא עִם הָאָרֶץ, אֵין מְקַבְּלִין עָלֶיהָ שָׁכָר. כִּהֵן גּוֹי הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה - הוֹאִיל וְהוּא גּוֹי, אֵין עֹסְקוֹ בַּתּוֹרָה עֹסֵק, וְאִינוּ מְקַבְּלִין שָׁכָר.

פִּתְחָ וְאָמַר, (ויקרא ו ב) צוֹ אֶת אֹהֶרֶן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר. אֹהֶרֶן וּבָנָיו מִצִּוּוֹת, וְשֹׁאֵר כֹּהֲנִים אֵינֶם מִצִּוּוֹת.

אֲלֵא, כָּל כֵּהֵן שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ עֵיקַר הָעֲבוּדָה כֹּאֲהֶרֶן וּבָנָיו, אֵינוּ מִצִּוּוֹת. וְאִם עוֹבֵד, אֵין עֲבוּדְתוֹ עֲבוּדָה. שֶׁהֲרִי בְּמֵה מְכֻיִן, כִּיּוֹן שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ עֵיקַר הָעֲבוּדָה כֹּאֲהֶרֶן וּבָנָיו?

וְכֵן אָמַר רַבִּי חֲזִיא אָמַר ר' יִצְחָק, כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים מְעַכְבִּים אֶת הַקֶּרְבֵּן. עֵיקַר הַקֶּרְבֵּן הַכֵּהֵן, שְׂצָרִיף לְכוּן אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְלִסְדֹּר הַדְּרָגוֹת

בַּיְחודָא שְׁלִים, וְלִמְחֲדֵי עֵילָאִין וְתַתָּאִין,
בְּרַעוּתָא וְכוּנָה דִּילִיה.

וְהָבִי אָמַר רַבִּי חֲזִיא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵאִי
דְּכַתִּיב, (שם א ט) אִשָּׁה רִיחַ נִיחוּחַ לָהּ.
אֵלָא, לְקַבֵּל תַּלְתָּא דְרַגִּין אֵלִין, אִשָּׁה, לְקַבֵּל
דָּא לוֹיִים, דְּמַמְנִין עַל הַשִּׁיר, וְלֹאֲרַמָּא קָלָא,
וְהוּא מְסִיטְרָא דְאִשָּׁה, וּמְכוּנֵי בְנֵעִימוּתָא
בְּנִגּוּנָא וְחֻדְוָה וְשִׁיר.

וּמִגּוּ כֶּךָ, כָּל זִמְנָא דִּיהוּ סָלִיק עַל הַדּוּכָן,
בְּעוֹד דְּאִיהוּ גִיבֵר, וְשִׁלְהוּבָא דְאִשָּׁא
תְּקִיף בִּיה, לֹאֲרַמָּא קָלָא בְנֵעִימוּתָא דְנִיגּוּנָא,
אִיהוּ כְּשֵׁר לְעִבּוּדָה. פִּיּוֹן דְּאִיתְחַלֵּשׁ שִׁלְהוּבָא
דְּבַחְרוּתָא דִּילִיה, וְגוּמְרִין דְּנוֹרָא מִתְדַעְכִּין
בְּגוּיָה, הָא אִתְחַלֵּשׁ תּוֹקְפִיה, וְקָלָא שְׁאֲרִי
לֹאֲתַתְבָּרָא. כְּדִין כְּתִיב, (במדבר ח כה) וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים
שָׁנָה יָשׁוּב מִצֶּבֶד הָעִבְדָּה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד.
וּפְסוּל לְעִבּוּדָה. מִכָּאֵן וְהִלָּא, (שם כו) וְשֵׁרֶת אֶת
אָחִיו וְעִבְדָּה לֹא יַעֲבֹד עוֹד.

מִשְׁמָרוֹת דְּרַקִּיעָא, אוּף הָכִי נָמִי דְּמַפִּיּוֹן
דְּמִטּוֹן לְנִגְנָא קָמִי דְּמַרְיָהוֹן,
אִיקְרוּן אִישִׁים. וְהָכִי שְׁמַעְנָא מִשְׁמִיה דְּרַבִּי
(דף ק ע"ב) שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר,
דְּרַגִּין אֵלִין, אִית מְנַהוֹן דְּמַמְנֵן עַל תְּרַעִין לְבָר,
וּמִינֵיהּ עַל תְּרַעִין פְּנִימָאִין לָגוּ.

אֵינּוֹן פְּנִימָאִין אֲמַרִין שִׁירְתָּא, וְסָלְקִין וְעֹאֲלִין
בְּהֵאִי שִׁירְתָּא, חֲמִשָּׁה דְרַגִּין, עַד חֲמִשִּׁין.
לְקַבֵּל חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דִּיּוֹבְלָא. פִּיּוֹן דְּסָלְקִין
תַּמָּן, נְטִיל לֹון רוּחָא דְאִשָּׁא מְלֵהֲטָא, וְתִבֵּר
תּוֹקְפִיָּהּ. פִּיּוֹן דְּאִתְבֵּר תּוֹקְפִיָּהּ, דִּחְזִין לְהוֹן,
וְנַחֲתִין מֵאֵינּוֹן דְרַגִּין.

וְקִיָּמִין לְבָר, מְמוּנִין עַל תְּרַעִין דְּלְבָר, וְאֵלִין
נְטִלִין חוּלְקִיָּהוֹן מִתְנַנָּא דְאִשָּׁא
דְּקוּרְבָנָא, פֶּר מֵאֵינּוֹן דְּנְטִלִי לָגוּ. וּבְכָל יוֹם

הַעֲלִינּוֹת, וְלִיחַד הַכֹּל בִּיחוד
שְׁלָם, וְלִשְׁמַח עֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים
בְּרַצוֹן וּבְכִנּוּה שְׁלוֹ.

וְכֵךְ אָמַר רַבִּי חֲזִיא אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, מֵהוּ שְׁפָתוֹב (שם א) אִשָּׁה
רִיחַ נִיחוּחַ לָהּ? אֵלָא, לְעַמַּת
שְׁלֵשׁ דְרַגּוֹת אֵלוּ - אִשָּׁה. כְּנָגֵד
זֶה הַלּוּיִם הַמְּמַנִּין עַל הַשִּׁיר
וְלִהְרַמַּת הַקּוֹל, וְהוּא מַצֵּד שֶׁל
אִשָּׁה, וּמְכוּנִים בְּנֵעִם הַנִּגּוּן
וְהַחֲדוּה וְהַשִּׁיר.

וּמִתּוֹךְ כֶּךָ, כָּל פַּעַם שֶׁהִיָּה עוֹלָה
עַל הַדּוּכָן בְּעוֹד שֶׁהוּא גִבֵּר,
וְשִׁלְהֶבֶת הָאֵשׁ חֲזָקָה בּוֹ לְהָרִים
קוֹל בְּנֵעִימוֹת הַנִּגּוּן, הוּא כְּשֵׁר
לְעִבּוּדָה. פִּיּוֹן שְׁנַחֲלִשָׁה שִׁלְהֶבֶת
בְּחֻרוֹתוֹ, וְגַחֲלִי הָאֵשׁ דּוֹעֲכִים
בְּתוֹכוֹ, הִנֵּה נַחֲלֵשׁ כַּחוֹ, וְהַקּוֹל
מִתְחִיל לְהִשְׁבֵּר. אִזּוּ כְּתוּב (במדבר
ח) וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצֶּבֶד
הָעִבְדָּה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד. וּפְסוּל
לְעִבּוּדָה. מִכָּאֵן וְהִלָּא, (שם)
וְשֵׁרֶת אֶת אָחִיו וְגו', וְעִבְדָּה לֹא
יַעֲבֹד.

מִשְׁמָרוֹת הַרְקִיעַ, אִף כֶּךָ גַּם,
שְׁמַפִּיּוֹן שְׂבָאִים לְנִגֵּן לְפָנֵי רַבּוֹנָם,
נִקְרָאִים אִישִׁים. וְכֵךְ שְׁמַעְתִּי
מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי,
שְׁאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הַדְרַגּוֹת
הַלָּלוּ, יֵשׁ מִהֶן שְׁמַמְנוֹת עַל
הַשְּׁעָרִים בַּחוּץ, וּמִהֶן עַל
הַשְּׁעָרִים הַפְּנִימִיִּים שְׁלִפְנִים.

אוֹתָם הַפְּנִימִיִּים אוֹמְרִים שִׁירָה,
וְעוֹלִים וְנִכְנָסִים בְּשִׁירָה הַזֹּאת חֲמֵשׁ
דְרַגּוֹת, עַד חֲמִשִּׁים, כְּנָגֵד חֲמִשִּׁים
הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַיּוֹבֵל. פִּיּוֹן שְׁעוֹלִים
לְשֵׁם, נוֹטְלִת אוֹתָם רוּחַ שֶׁל אֵשׁ
לוֹהֶטֶת וְשׁוֹכֶרֶת כֶּחָם. פִּיּוֹן
שְׁנִשְׁבֵּר כֶּחָם, דּוֹחִים אוֹתָם,
וְיוֹרְדִים מֵאוֹתָן הַדְרַגּוֹת.

וְעוֹמְדִים בַּחוּץ הַמְּמַנִּים עַל
הַשְּׁעָרִים בַּחוּץ, וְאֵלוּ נוֹטְלִים
חֶלְקָם מֵעֵשֶׂן הָאֵשׁ שֶׁל הַקְּרָבָן,
חוּץ מֵאוֹתָם שְׁנוּטְלִים בְּפָנִים.

ויום מתחדשין דממנן על שירתא. וזהו אשה.
ריח, לקבל ישראל, דקא מצלו צלותא,
דחשיבא קמי קודשא בריך הוא, בריח
בוסמין דבגנתא דעדן. נוחות, דאיהו נחת רוח
לגבוה. לקבל דא כהן, דאיהו מכון פונוה,
פגונוא דרעותא דשמא קדישא, ומייחד
יחודא באתון רשימין, וכל דרגין נהרין,
ומתלהטין, ונצצי בניצוצא עילאה, מגו
דעומקא עילאה טמירתא.

ועל דא אצטריך כהנא למיהוי חבימא (נ"א
ולאתקשט) בחכמה, ויאה בסוכלתנו, וישפיר
בנהירו דאורייתא, וזריז, ופקח יתיר מכל
עלמא. ואם עם הארץ הוא, עבודתו לאו
עבודה, ועליה פתיב (תהלים ה ו) לא יתיצבו
הוללים לנגד עיניך.

תא חזי, זוהמא דכוותי, אף על גב דאגיר,
קשה לפרוש מיניה זוהמא עד תלתא
דרין, כל שפן בעוד שהוא פותי. פשרה דבהון,
רות, ולא אשפחן בה שום דופי כלל. ודא
היא נפש השכלית. ערפה, שהיא נפש
הבהמית, מיד חזרה לסרחונה ולקלקולה.
אתא רבי חידקא ונשקיה. אמר, ודאי דזעירין
אינון דמתעברן זוהמותיהו מינייהו.

רבי נחמיה אומר, פתיב (מ"א ב יט) וישם פסא
לאם המלך, זו רות המואביה, דזכתה
וראתה למלך שלמה על פסאו.

בשם שלפה היה שלם, פך השלים ימיה
ושנותיה. הדא הוא דכתיב, ותהי
משפרתך שלמה. שלמה פתיב, וקרינן
שלימה. מלמד, שראתה למלך שלמה על
פסאו, וראתה שכרה בעולם הזה ובעולם
הבא.

והצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי

ובכל יום ויום מתחדשים
הממנים על השירה, וזהו אשה.
הריח כנגד ישראל, שמתפללים
תפלה, שחשובה לפני הקדוש
ברוך הוא כמו ריח בשמים של
גן עדן. נוחות, שהוא נחת רוח
לגבוה. כנגד זה הכהן, שהוא
מכון פונוה, כמו שהרצון של
השם הקדוש, ומיוחד יחוד
באותיות רשומות, וכל הדרגות
מאירות ולוהטות, ונוצצות
בניצוץ עליון מתוך העמק
העליון הטמיר.

ועל כן צריך הכהן להיות חכם
(ולאתקשט) בחכמה, ונאה בהשכל,
ויפה באור התורה, וזריז, ופקח
יותר מכל בני העולם. ואם הוא
עם הארץ, אין עבודתו עבודה,
ועליו פתיב (תהלים ה) לא יתיצבו
הוללים לנגד עיניך.

בא וראה, הזהמה של הפותי, אף
על גב שהתגיר, קשה לפרש
ממנו הזהמה עד שלשה דורות,
כל שפן בעוד שהוא פותי.
הפשרה שבהם רות, ולא מצאנו
בה שום דפי כלל. וזוהי הנפש
השכלית. ערפה, שהיא הנפש
הבהמית, מיד חזרה לסרחונה
ולקלקולה. בא רבי חידקא
ונשקו. אמר, ודאי מעטים הם
שעוברת זהמתם מהם.

רבי נחמיה אומר, פתוב (מלכים-א
ב) וישם פסא לאם המלך. זו רות
המואביה, שזכתה וראתה למלך
שלמה על פסאו.

בשם שלפה היה שלם, כף
השלים ימיה ושנותיה. זהו
שפתוב (רות ב) ותהי משפרתך
שלמה. פתוב שלמה, וקוראים
שלימה. מלמד שראתה את
המלך שלמה על פסאו, וראתה
שכרה בעולם הזה ובעולם הבא.
והצא מן המקום אשר היתה
שמה ושתי כלתיה עמה כו'.

כלתיה עמה כו'. ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכה שבה כו'. ותאמנה לה כי אתך נשוב לעמך. ותאמר נעמי שבה בנתי וכו' ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה וכו'. ערפה תבת אל עמה ואל אליה. ותאמר רות אל תפגעני כי לעזבך לשוב מאחריך. כך בודקים לגר בשביל שיתקיים תחת פנפי השכינה פרות, בלכב שלם.

רבי אלפסנדר פתח, (מ"ב ד א) ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו'. תמן תנינן, דא אשת עובדיהו. וממונה היה על בית אחאב מלך ישראל. ובשעה שהלך עובדיהו אצל אליהו, הפיר בו אלישע.

ואי תימא, אלישע לא שמש לפניו עדיין. כבר היה משמש. ואין מוקדם ומאוחר. ועל פן כתיב, (מ"ב ב א) ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את ה', יודאי הפיר בו אלישע מאותה שעה. צעקה אל אלישע. באותה שעה שמת עובדיהו, מת אחאב. ומלך יהורם בא לקחת את שני ילדיו. מה עשתה. הלכה גועה צועקת ובוכה לבית הקברות. עמדה על קברו וצעקה, ירא אלהים, כך וכך עושים ליתומים. אמרו ליה לעובדיהו, הרי אתה עומדת וצועקת ובוכה על קברך. מה עשה. הלך לו אצל חזקיהו, אמר ליה דיי בעולם הזה. הלך לו אצל האבות, אמר כך וכך יש לי. אמרו לו, כבר שמענו צעקותיה, לך אצל אלישע הנביא.

אדהבי, חזרה גועה וצועקת על קברו, אמר לה אי ענייה, לכי אצל אלישע, והוא יתן לך עצה. מיד הלכה אצל אלישע. אמר רבי, בא וראה היאך מספרים המתים בקברותם זה עם זה, והלא נפשותם

ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכה שבה כו'. ותאמנה לה כי אתך נשוב לעמך. ותאמר נעמי שבה בנתי וכו'. ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה וכו'. ערפה שבה אל עמה ואל אליה. ותאמר רות אל תפגעני כי לעזבך לשוב מאחריך. כך בודקים לגר בשביל שיתקיים תחת פנפי השכינה פרות, בלכב שלם.

רבי אלפסנדר פתח, (מלכים-ב ו) ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו'. שם שנינו, זו אשת עובדיהו, וממונה היה על בית אחאב מלך ישראל. ובשעה שהלך עובדיהו אצל אליהו, הפיר בו אלישע.

ואם תאמר, אלישע לא שמש לפניו עדין - כבר היה משמש, ואין מוקדם ומאוחר. ועל פן כתיב, ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את ה', שודאי הפיר בו אלישע מאותה שעה.

צעקה אל אלישע. באותה שעה שמת עובדיהו, מת אחאב. ומלך יהורם בא לקחת את שני ילדיו. מה עשתה? הלכה גועה וצועקת ובוכה לבית הקברות. עמדה על קברו וצעקה: ירא אלהים, כך וכך עושים ליתומים!

אמרו לעובדיהו: הרי אתה עומדת וצועקת על קברך. מה עשה? הלך לו אצל חזקיהו, אמר לו: דיי בעולם הזה. הלך לו אצל האבות, אמר: כך וכך יש לי. אמרו לו: כבר שמענו צעקותיה, לך אצל אלישע הנביא.

ביתנים חזרה גועה וצועקת על קברו. אמר לה: אי ענייה, לכי אצל אלישע, והוא יתן לך עצה. מיד הלכה אצל אלישע.

אמר רבי, בא וראה היאך מספרים המתים בקברותם זה עם זה, והלא נפשותם

בְּמָקוֹם אַחֵר עוֹמֶדֶת. (תהלים כה יד) סוֹד ה' לִירְאֵיו וְכו'. נִזְדַּמֵּן לִיה רַבִּי בּוֹן, אָמַר, אִי קִשְׁיָא הָכִי קִיִּימָא, וְהִשְׁתָּא מְלָה בְּתָרִין, מִשְׁתוּקָא לֹא כְלוּם.

פִּתְחָא וְאָמַר, (ישעיה כו ט) נִפְשֵׁי אֹוִיתָךְ בְּלִילָה אַף רוּחִי בְּקֶרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךְ. נִפְשֵׁי אֹוִיתָךְ, תָּרִין קִטְרִין טָבִין יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבֵר נֶשׁ, לְשִׁמְשָׁא בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, וְאִינוּן נִפְשָׁא וְרוּחָא. נֶפֶשׁ, לְקִיּוּמָא דְּגוּפָא, בְּמִצּוֹת דִּיתְעַר מִגִּיָּה. רוּחַ, לְאִיתְעָרָא לִיה בְּאוּרִייתָא, וְלֹאֲנַהֲגָא לִיה בְּהֵאֵי עֲלֵמָא. וְאִי זָכוּ נֶפֶשׁ בְּמִצּוֹת, וְרוּחַ לְאִתְעַסְקָא בְּאוּרִייתָא. כְּדִין נִחְתּוּ עֲלִיה רַבּוּ יִתִּיר מְלַעֲיָלָא, כְּפּוּם אוּרְחוּי.

וּבְתָרִין פְּתָרִין אֵלִין, אָזִיל בֵּר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, לְשִׁמְשָׁא בְּהוּ. דִּהִיּוּא נֶפֶשׁ לֹא אֲתַקִּיִּים בְּגוּפָא, אֲלֹא בְּאִתְעָרוּ דְּרוּחַ דִּשְׁרִיא עֲלִיה. בֵּר עֲזִיל בֵּר נֶשׁ לְשִׁמְשָׁא וְלִמְפֻלַּח לְמֵאֲרִיָּה בְּאֵלִין תָּרִין. אִיתְעַר עֲלִיה מְלַעֲיָלָא אֲתַעֲרוּ קִדִּישָׁא, וְשְׁרִיא עֲלִיה דְּבֵר נֶשׁ, וְסַחֲרָא לִיה מִפֻּל סְטָרִין. וְאִיתְעַר בֵּיה בְּחֻמְתָּא עֵילָאָה, לְמִזְבִּי וְלִמְהוּי בְּהִיכְלָא דְּמִלְכָּא.

וְהִיּוּא אֲתַעֲרוּ דִּשְׁרִיא עֲלִיה, מֵאֲתֵר עֵילָאָה הוּא. וּמֵאִי שְׁמִיָּה. נִשְׁמָה. וּמִיָּנִיָּה יִתְעַר לְבֵר נֶשׁ תְּשׁוּבָה, וְעוֹבְדִין טָבִין. וְאִיהוּ חֵילָא עֵילָאָה, חֵילָא דְּתְשׁוּבָה, אִימָא לְרוּחַ, וְרוּחַ בֵּין לָהּ.

וְעַל נִשְׁמָתָא, אֵית לָהּ מְרַחֲמָא עֵילָאָה. וּמֵאִי שְׁמָה. נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. וְאִיהוּ אִיקָרִי אַב לְרוּחַ. מִיָּנִיָּה יִתְעַר לְבֵר נֶשׁ, יִרְאָה, וְאַהֲבָה, תוֹרָה, וּמִצְוָה. וְאִינוּן מֵאֵב וְאִם בֵּין וּבֵת. יו"ד אַב. ה"א אִם. וְא"ו בֵּין. ה"א בֵּת. וְדָא יְהו"ה מְלָא.

בְּדוּגְמָא דְּאִית רוּחָא וְנִפְשָׁא דִּימִינָא, דִּינִצֵּר

עוֹמֶדֶת. (תהלים כה) סוֹד ה' לִירְאֵיו וְכו'. נִזְדַּמֵּן לוֹ רַבִּי בּוֹן. אָמַר: אִם יִשְׁנָה קִשְׁיָה - כִּף עוֹמֶדֶת, וְכַעַת דְּבוּר בְּשָׁנִים וְשִׁתִּיקָה בְּלִי כְלוּם. פִּתְחָא וְאָמַר, (ישעיה כו) נִפְשֵׁי אֹוִיתָךְ בְּלִילָה אַף רוּחִי בְּקֶרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךְ. נִפְשֵׁי אֹוִיתָךְ, שְׁנֵי קִשְׁרִים טוֹבִים נִתְּן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֲדָם לְשִׁמְשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהֵם נֶפֶשׁ וְרוּחַ. הַנֶּפֶשׁ - לְקִיּוּם הַגּוּף, בְּמִצְוֹת שִׁיתְעוּרָו מִמֶּנּוּ, וְהַרוּחַ - לְעוֹרֵר אוֹתוֹ בְּתוֹרָה וּלְהַנְהִיגוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִם זָכוּ, הַנֶּפֶשׁ בְּמִצְוֹת, וְהַרוּחַ לְהַתְקִים בְּתוֹרָה, אִזּוּ מוֹרִידִים עֲלָיו גְּדֻלוֹת יִתְרָה מְלַמְעֵלָה, כְּפִי דְּרָכִיו.

וּבְשָׁנִים הַלְלוּ הוֹלֵךְ הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה לְשִׁמְשׁ בְּהֵם, שְׁאוּתָה הַנֶּפֶשׁ לֹא מִתְקַנֶּמֶת בְּגוּף, אֲלֹא בְּהַתְעוּרָוֹת שֶׁל הַרוּחַ שְׁשׁוּרָה עֲלָיו.

כְּשֶׁנִּכְנֵם אָדָם לְשִׁמְשׁ וְלַעֲבֹד אֶת רַבּוֹנוֹ בְּשָׁנֵי אֵלּוּ, מִתְעוּרָת עֲלָיו מְלַמְעֵלָה הַתְעוּרָוֹת קִדְשָׁה, וְשׁוּרָה עַל הָאָדָם, וּמְקִיפָה אוֹתוֹ מִכָּל הַצְדָדִים. וּמִתְעוּרָת בּוֹ בְּחֻמְתָּא עֲלִינוּנָה, לְזִכּוֹת וּלְהִיּוֹת בְּהִיכָל הַמֶּלֶךְ.

וְאוּתָהּ הַהַתְעוּרָוֹת שְׁשׁוּרָה עֲלָיו הִיא מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן. וְמָה שְׁמָה? נִשְׁמָה. וּמִמֶּנָּה תִּתְעוּרָר לְאָדָם תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְהוּא כַח עֲלִיּוֹן, כַח הַתְּשׁוּבָה, הָאִם לְרוּחַ, וְהַרוּחַ בֵּין לָהּ.

וְעַל הַנִּשְׁמָה יֵשׁ לָהּ אוֹהֵב עֲלִיּוֹן. וְמָה שְׁמוֹ? נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה. וְהוּא נִקְרָא אַב לְרוּחַ. מִמֶּנּוּ תִּתְעוּרָר לְאָדָם יִרְאָה וְאַהֲבָה, תוֹרָה וּמִצְוָה. וְהֵם מֵאֵב וְאִם בֵּין וּבֵת. יו"ד אַב. ה"א אִם. וְא"ו בֵּין. ה"א בֵּת. וְזֶה יְהו"ה מְלָא.

בְּדוּגְמָא שֵׁישׁ רוּחַ וְנִפְשָׁא שֶׁל הַיָּמִין, שֶׁל יֵצֵר הַטּוֹב, כִּף יֵשׁ רוּחַ וְנִפְשָׁא שֶׁל הַשְּׂמָאל, שֶׁל יֵצֵר הָרָע.